

Nr 134.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående pension å allmänna indragningsstaten åt f. d. sergeanten af andra klassen vid Kalmar regemente Wilhelm Gottfrid Sterner; gifven Stockholms slott den 1 april 1912.

Under åberopande af närlagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva,

att f. d. sergeanten af andra klassen vid Kalmar regemente Wilhelm Gottfrid Sterner må under sin återstående listid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af sjuhundraåttio kronor att beräknas och utgå från och med september 1910.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

David Bergström.

---

*Utdrag af protokollet öfver landtförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 1 april 1912.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
              SCHOTTE,
              BERG,
              BERGSTRÖM,
              friherre ADELSWÄRD,
              PETRÉN,
              STENSTRÖM,
              LARSSON,
              SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Bergström, föredrog i underdånighet en ansökan om pension åt f. d. sergeanten W. G. Sterner och anförde härvid:

»F. d. sergeanten Wilhelm Gottfrid Sterner är född år 1871 och antogs år 1892 till volontär vid Kalmar regemente. I slutet af år 1902 utnämndes han till distinktionskorpral. Då distinktionskorpraler enligt gällande författning ej få kvarstå i tjänsten längre än till 32 års ålder, skulle Sterner år 1903 hafva erhållit afsked ur krigstjänsten, men undgick detta därigenom, att han år 1903 utnämndes till sergeant i regimentet. Den 6 augusti 1908 erhöll Sterner konstitutorial å sergeantsbeställning af andra klassen och hade sedan att tjänstgöra ytterligare två år, innan fullmakt jämlikt tjänstgöringsreglementets bestämmelser kunde meddelas honom å samma beställning. Sterner visade sig emellertid småningom mindre lämplig för tjänsten. Den 15 november

1909 dömdes han af rådstufvurätten i Eksjö till 10 kronors böter, för det han i onyktert tillstånd den 2 november 1909 aflossat ett revolver-skott å allmän plats i staden, och ålades därjämte af regementschefen disciplinstraff för fylleri, vanvårdande af den aktning, krigsman af andra bör äga m. m. I augusti 1910 erhöll Sterner på egen ansökan afsked från regementet, men öfverklagade afskedsbeslutet under framhållande af, att han tvungits begära afsked genom muntlig befallning från regementschefen. I infordradt yttrande meddelade öfverste C. A. Stålhammar, att Sterners afskedande varit nödvändigt på grund af hans olämplighet och oanvändbarhet som underofficer, och att man uppmanat Sterner själf inlägga om afsked endast för att bespara honom svårigheter vid sökande af civil anställning. Krigshofrätten fann Sterners angifvelse icke förtjäna afseende.

Sterner grämde sig mycket öfver afskedet, och efter Krigshofrättens utslag kom det i början af december 1910 till ett häftigt utbrott, i det han under tecken af stark ångest uppträdde förvirradt och våldsam. Han blef då förd till Ponténska hemmet i Korsberga, där han vårdades från den 9 december 1910 till den 1 mars 1911, under hvilken tid han yppade religiösa grubblerier med knäfall och uppläsande af böner och bibelspråk. Efter hemkomsten från Korsberga har han visserligen mestadels varit bättre, men emellanåt har det kommit på honom ängslan, då han brukat 'falla ned och bedja till Gud'.

I en den 4 april 1911 inkommen skrifvelse har nu Sterners hustru Anua Sterner anhållit, att mannen måtte komma i åtnjutande af pension, och såsom stöd för denna begäran åberopat, att Sterner tjänstgjort fem år såsom lönlös sergeant i regementet och att familjen därför måst sätta sig i skuld.

Framställning
af Sterners
hustru.

Angående Sterners sinnestillstånd har förebragts följande utredning. Redan fyra å fem år före afskedet hade Sterner, enligt flera kamraters vittnesbörd, visat sig mycket egendomlig, så att han genom sitt besynnerliga uppträdande ådragit sig de värnpliktigas löje och vanvördnad. Under sin senaste tjänstgöringstid vid regementet hade han medelst en mindre penningssumma, som han fått genom sitt giftermål, inköpt en fullständigt värdelös gruffyndighet, som han trodde skulle gifva honom guld. Då hans bekanta ställde sig skeptiska gent emot hans förhoppningar härutinnan, förklarade han, att han och en person i Tyskland voro de enda, som begrepo något i den vägen, samt sade sig vara född kemist. Han misstänkte alla människor, att de ville göra

Undersökning
angående
Sterners sin-
nessjukdom.

honom utfattig genom att narra från honom hans grufva, och slutligen blef han så virrig, att det var nästan omöjligt tala med honom. I sin orubbliga tro på sin stora rikedom och för att demonstrera denna tog han sig en dag före att slita sönder sex hundrakronsedlar, som han hade samlat. Dessa storhetsideer framträdde äfven, utan att han förtärt alkohol. Tidvis begagnade han emellertid starka drycker till öfvermått.

Den 2 september 1911 blef Sterner undersökt af t. f. asylläkaren Birger Norrbin. Sterner visade sig därvid alldeles sakna insikt om sin sjukdom, i det han endast medgaf, att han varit 'litet för ifrig i sina böner', och ansåg, att orsaken till hans afsked allenast varit förtal af kamraterna, som voro afundsjuka för att han hade det bättre än de och höll sig på sin kant. I öfrigt upplyste han, på fråga om han hörde röster, att han, då han bedt till Gud, liksom fått svar och kunnat samtala med Gud, samt att han emellanåt hörde 'Guds röst', då han var 'försänkt i bön'.

I ett den 10 oktober 1911 afgifvet intyg har Norrbin intygat, att Sterner lede af en sinnessjukdom, som tagit sin början långt innan han afskedades från sin tjänst och som tydligen var orsaken till den oduglighet i tjänsten, som föranledt hans afskedande,

att denna sinnessjukdom, från hvilken Sterner då ej ännu tillfrisknat, torde vara af degenerativt ursprung, hvilket framginge såväl af ärftlig belastning som af den omständigheten, att stegringarna i sjukdomen alltid uppkommit genom en sjuklig bearbetning af yttre händelser, såsom utslag af en af sinnessjukdom beroende egenhet,

samt att om än förbättring i det sjukliga tillståndet vore att förvänta, det likväl vore sannolikt, att Sterner med sin sjukliga egenhet aldrig komme att blifva fullt lämplig för sin forna tjänst såsom sergent.

Medicinal-
styrelsens
yttrande.

Medicinalstyrelsen har afgifvit det utlåtande, att Sterner sedan flera år lidit af en sinnessjukdom, som utvecklat sig så småningom och hvars mest framträdande symtom utgjorts af en betydande omdömeslöshet i förening med misstänksamhet och storhetsideer, hvartill sedermera kommit religiösa grubblerier med ångest och hallucinationer. Denna symtomkombination i förening med den smygande utvecklingen af sjukdomen talade afgjort för, att denna vore af kronisk, obotlig art, något som å andra sidan på intet sätt motsades däraf, att tider af stegring uti sjukdomsbilden växlat med tider af kortvarig minskning i densamma, då under dessa senare perioder symtomen dock aldrig försvunnit eller sjukdomsinsikt inträddt. På grund häraf förklarade medicinalstyrelsen, att det med hänsyn till beskaffenheten af den sjukdom,

hvaraf Sterner lede, ej syntes sannolikt, att han någonsin kunde blifva så frisk, att han kunde med arbete försörja sig.

Arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse hafva ansett det af handlingarna framgå, att Sterners sinnessjukdom förefunnits hos honom redan ett par år, innan han förmåtts ingifva sin afskedsansökan och denna blifvit beviljad, samt att Sterner i följd af sjukdomen aldrig kunde blifva fullt lämplig för sin förra tjänst som sergeant. Då sinnessjukdomen kunde antagas hafva varit orsaken till det Sterners besynnerliga uppträdande, som i sin ordning föranledt, att Sterner ansetts icke kunna erhålla fullmakt å sergeantsbeställningen, syntes skäligt, att åt Sterner — hvilken därest sjukdomen utbrutit först efter det han erhållit dylik fullmakt, icke kunnat afskedas, med mindre han, enligt bestämmelserna i § 8 af de genom cirkulär den 22 juni 1877 fastställda grunderna för pensioneringen af arméns befäl och underbefäl med vederlikar, kommit i åtnjutande af pension och fyllnadspension — borde genom framställning till Riksdagen beredas pension till belopp motsvarande den för sergeant af andra klassen bestämda pension och fyllnadspension.

Arméförvaltningens yttrande.

På grund häraf hafva nämnda departement hemställt, att hustru Sterners ansökan måtte på det sätt bifallas, att Kungl. Maj:t i proposition till 1912 års Riksdag föresloge Riksdagen medgifva, att Sterner finge från allmänna indragningsstaten komma i åtnjutande af en årlig pension till belopp, motsvarande den för sergeant af andra klassen bestämda pension och fyllnadspension, att på grund af förekomna omständigheter utgå från och med månaden näst efter den, då Sterner erhållit afsked.

Statskontoret har tillstyrkt bifall till förevarande ansökning på sätt arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse hemställt.

Statskontorets yttrande.

Sterner, hvilken år 1908 redan tjänstgjort fem år såsom sergeant utan att åtnjuta lön såsom sådan, skulle, efter att år 1908 hafva blifvit konstituerad till sergeant af andra klassen, under vanliga förhållanden kunnat med ganska stor visshet påräkna att efter ytterligare två år erhålla fullmakt å denna beställning och i vederbörlig ordning komma i åtnjutande af med beställningen följande pensionsförmåner, utgörande i pension och fyllnadspension tillhopa 780 kronor. Han har emellertid innan de två årens utgång måst lämna tjänsten, för hvilken han icke längre var lämplig. Då denna olämplighet dock, enligt hvad utred-

Departementschefen.

ningen i ärendet gifver vid handen, haft sin grund i en hos honom redan ett par år före afskedstagandet förefintlig latent sjukdom, torde det förefalla hårdt, att Sterner skulle gå miste icke blott om nämnda fullmakt, som han ifrigt efterlängtat, utan äfven om möjligheten att erhålla pension, hvilken vore väl behöflig för honom och hans familj. Då härtill kommer, att Sterner, enligt hvad medicinalstyrelsen upplyst, sannolikt icke någonsin blir så frisk, att han kan försörja sig med eget arbete, instämmer jag i arméförvaltningens civila departements och sjukvårdsstyrelses förslag och hemställer, det Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgifva,

att f. d. sergeanten af andra klassen vid Kalmar regemente Wilhelm Gottfrid Sterner må under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af sjuhundraåttio kronor att beräknas och utgå från och med septemer månad år 1910.»

Till denna departementschefens af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna nådigt bifall, och skulle proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

Ali Söderhjelm.